

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniešiams.

TURINYS: Kiekvieno išmānimas brangintinas. — Lietuvių sprendimai apie Lietuvius. — Vaizdelis. — Saulė gūditoja. — Apgvalga: Perkūnijos pavojus; vargingiems moksleiviams šelpiti; vasarinė Lietuvių šventė; Lietuvaitės taisos lietuviškus drabužius; "Vainiko" šventė; draugijų sąntara. — Pasikalbėjimai: Kas tai yra žmogaus gyvenimas; ar malda ir pasninkai reikalingi ar ne; ar Kristus ištikrųjų neturėjo tėvo; kokiame amžiuje reikėtų vesti; ar galima patarti skaititi Vidūno raštus ir tt.; dėl ko vieni jaunas būdami pasirodo labai gabiais ir tt.; ar Lietuviai galėjo seniau būti doresni negu dabar ir tt.; ar galima vesti patšios vīresnės už save? ir tt. ir tt. — 19 leidėjų-rašytojų pusės.

KIEKVIENO ISMANIMAS BRANGINTINAS.

Žmonės gyvenimo ir pavieniū jo daliū ne vienaip išmāno. Vienas žiūri į juos skaidresne dvasia, kitas drumstesne. Vienas turi platesnį, kitas siauresnį žvilgį. Vienas gyvenime labai lengvai susivokia. Kitas klaidžioja visā savo amžiu. Ir ne be tiesos tiki tūlas gyvenimā aiškiau ir geriau išmānās negu kiti.

Didis žmoniū skaitšius tuo ir sutinka. Ir seka žmones su geresniu išmānīmu arba nors tokius, kuriū išmānimas jiems rodosi geresniu. Tik nėra visuomet ir tikrai taip. Kartais vienas ir antras tiktai drāsiai teisreiskia savo nuomone. O tūlū tuoj skaitoma tai geresniu išmānīmu.

Mūsū laiku žmonės lengviau tiki negu seniau. Gana dažnai dār be jokio apmāstīmo. O netikima tiek tikības, kiek mokslo daliukuose. Ne-

nuostabu. Mokslo autoritâtês taip dažnai pasirodê neapsirikusiomis ir tikrai išmânantšiomis, jog savaime išaugo âklas jomis nusitikêjimas. O tasai persikelia ir nenoromis ant tokiû, kurios to nevertos. Padârê tai net înspûdî î patšius mokslininkus. Labai greitai jie îstaria patšius spêjimus ir nori, kad būtû î juos tikima. Istikrûjû taip ir dâro labai daug žmoniû.

Taip, rodos, išaugo beveik vergiškas tikêjimas î vieno arba kito žmogaus išmânîmâ. Tikrai nedâro žmonês blogai, kurie seka kitus su geresniu išmânîmu. Smagiau gîvena. Bet akelai tikêdami î autoritâtes, jie tiesiog užmerkia akis prieš kitû žmoniû išmânîmâ. Be to, jû patšiû išmânîmas neauga. Gîvenimas nêra tâm, kad žmonês pasiliktû avimis, kurios bêga pâskui savo âvinui. Mes kaip tik tâm esame šiame pasaulyje, kad kiekvienâm išmânîmas kuo-šviesiau užtekêtû.

Kiekvienas žmogus, kaipo augštšiausias regimo gîvenimo gîvis, stovi be abejonês artimame sântikîje su visos gîvîbês ir viso išmânîmo šaltiniu. Todêl kiekvienâm îra ir galima auginti savo išmânîmâ. Dâr-gi pasidâro jâm iš to pareiga pastoti savišku padârant sâmoningâ savo paêjimâ iš to vieno šaltinio.

Reikia dâr ir prisiminti, jog ir išmintingiausio žmogaus išmânîmas têra tik relativas, kurs nuolatai keitšiasi, destis kaip žmogus dvâsioje didêja arba mažêja. Nêra žmogui kuo pasididžiuoti. Perlengvai žmogus ir apsirinka savo išmânîmo augštumu.

Îra žmonêse linkmê tai kuo-augštšiau statîti, kân pâtis išmânê îra. Suprantamas dalîkas. Kurs dvâsioje tiktai mâžumâ têra auges, bet pats labai pasistengdamas, turi jausties didžiai augštai iškilusiu ir sunkiai tegâli suprasti, jog kits būtû galêjes dâr augštšiau iškilti. Paties nusivarginimas îra mâstas kitiems matuoti. Todêl ir netîšiomis kiti laikomi menkesniais. Bet kurs visiškai nesistengia pakilti ir todêl neauga, tas vargiai gâli numanîti, jog kito išmânîmas gâli būtû skaidresnis už jojo.

Iš to, paveikslui, ir suprantama, kaip tûli apsirikimai pasaulio supratime, kaip jie "materialisme" apsirêiskia, vis dâr ginami. O jau senai išmânîmo mokslas îra išrodęs jû naîvumâ.

Istikrûjû, nei joks žmogus neturi tiesos savo išmânîmu pasididžiuoti. Bet ir negâli būtû niekinamas nei jokio žmogaus išmânîmas. Dâr ir tai, kân žemas žmogus išmânô, îra labai svarbu. Pagaliaus îra svarbûs net ir mokslai su apsirikimais ir paklîdimais.

Gîvenimas îra didê vienîbê. Nors jis nuolatai ir sravêtû tolîn. Pamatînê jo tikrîbê švietšia îpatingu saiku ir îpatingu būdu per kiekvienâ pavidalâ. Îra tasai tos tikrîbês apsirêiskimo rîkas.

Regima, kad kiekvienas žmogus îra tos didžios vienîbês dalelê. Jo gîvîbê bei jo išmânîmas îra tos gîvîbês ir išminties krislelis ir kibirkstelê, kuri pasaulij apsirêiskia. Todêl joks žmogus tame negâli būtû kito užvaduojamu.

Bet reikia î žmogû žvelgti ne kaipo î pasi-

rodîmâ, bet kaipo î tojo esîbe. Ira ta kaip tik žmogaus išmânîmo gaivalas arba principas. O tas nėra tiktai laikinis dalîkas. Kaip pamatinê pasaulij apsireiškianti mânîmo galia nedingsta niekuomet iš visumos, taip nenîksta ir tas išmânîmo laipsnis, kurs kiekvieno žmogaus, arba sakîsime: kiekvienu žmogumi pasiektas îra.

Žmogaus esîbê îra dalîkas, kurs gîvena anapus šio gîvenimo pavidalû ir turi savo gîvenimo ir augimo îstâtîmus. Nêra jis užgaunamas kûno užgimimo, jo augimo ir nîkimo bei mirimo. Todêl žmonês užgimdami îra ir taip labai nelîgûs savo išmânîmo gâlioje. Žmogaus esîbê îra ilgus amzius augusi. Ir daug ji turi savîje pritîrimû, iš kuriû spindi išmânîmas. Todêl ne tik vienâm jau pasirodê, kuomet jis kân pasimokino, jog tuo tiktai prisiminê, kân jau senai žinojes.

Bet ir pat žmogaus kune îra tarsi sudêtas îpatingas žinojimas. Kaip kûnas gaminasi iš têvû, taip ir tûjû kûnû îpatîbês persikelia ant vaiko kûno. Ir kûnu bei krauju žmogus pasiima visos savo giminês žinojimâ ir galêjimâ iš seniausiû botšiû ir probotšiû laiko. Tân kûno ir kraujo žinojimâ žmogaus esîbê traukia î savo sâmone, kuomet ji sâmoningêsne pastoja. Tada iš to išmânîmas imasi naujos gâlios.

Išmânîmas îra žmogûje kaip kokia uždengta šviesa. Ji jame gîvena, tik neapsireiskia lîgiu aiškumu. To pamiršti nereikêtû. Kitaip tada brangintume kiekvieno žmogaus išmânîmâ.

Dâr-gi kîtas dalîkas vertšia prie to. Kas pasitenkina tuo, kân pats išmâno, negâli patirti kito išmânîmo. Ir negâli tame dalîvauti. Bet kuomet žmogus visu atsidêjimu îsigîvena î tai, kân kits išmânes îra, tas tuo savo išmânîmâ plêtoja, nors ir nepasisektû jîjî šviesesniu padarîti.

Labai verta pastebêti, kad îpatšiai žmonês su drumstu išmânîmu, kurie nesugeba jo tikru saiku seikêti, vos kiek susipazine su kitû mânîmais ir išmânîmais, tiki juose dalîvaujâ. O taip nėra. Drumstesnis ir siauresnis išmânîmas tegâli didziû pasistengimu gretinties prie skaidresnio ir platesnio. Toks brangus dalîkas, koks îra kito, îpatšiai šviesus išmânîmas, nedîkai gaunamas.

Iš viso to matîti, jog kiekvieno išmânîmâ branginti nėra tiktai teisinga bet ir labai naudinga.

Toks-jau dalîkas pastebimas atsizvelgiant î îvairias žiniû šakas ir î îvairiû tautû mokslus. Bûtû naîvumas, kad koks žmogus arba kokia žinijos šaka arba kokia tauta sakîtû turinti visâ teisîbe savo išmânîme. Visû dangûn dangûs su savo šviesa negâli atspindêti visos teisîbês, kaip galêtû tai padarîti koks žmoniû skelbiamas mokslas. O kad kokiame moksle ir bûtû labai daug teisîbês apreikšta, kiek îra žmoniû, kurie jâ nujêgti galêtû? Žmogaus esîbê îra, apskritai imant, tuo tarpu dâr permenka, kad ir tik šiek-tiek didesne teisîbês dâlî panešti galêtû.

Prisiminkime ir dâr vienâ dalîkâ. Mûsû laiku kraujama viena mokslo žinia ant kitos. Bet me-

tams bēgant tūlos nīksta, kadangi neturējo savīj gīvībēs. Iš didžios krūvos telieka kelios kibirkštelēs. Laikai papūtšia, kas be vertībēs. Todēl reikia tas žinias, tuos mokslus, kurie išlike ūra tūlose tautose iš labai žilios senovēs, daug daugiau atboti kaip žinias, kurios vos parlēkusios ūra.

Ir galima sakīti, jog dēl tū patšiū priežastšiū, dēl kuriū ūra brangintinas kiekvieno žmogaus išmānimas, ūra atbojamo verti ūvairūs, ūpatšiai iš senovēs išlike mokslai.

Po viso to pasidāro dabar dār klausimas, ar žmogus turi tiesā kitā pamokinti.

Mes gīvename, jeib vienas būtume kitām pamokinimui. Tik turētū tasai būti išmintingesniu už kitus, kurs juos pamokinti nori. Išmintingu nēra nei vienas, kurs nebrangina kitojo išmānīmo. Nors būtū tasai kaži-koks menkas. Todēl išmintingasis nemokina nei vieno, kurs nenori būti pamokinamas. Toks noras apsireiškia paprastai klausīmais. Matīti tai ant sveikū kūdikiū.

Bet ir patsai pamokinimo būdas turi būti išmintingas. Perkalbėjimas, paveikslui, nemokina. Jis tebruka kalbantšiojo žodžius ū kitojo sāmone. Iš to neišeina išmānīmo auginimas.

Palaimingu būdu tegalima perkalbėti tik tuos, kuriū dvasia miega arba dār ūra akla. Bet kuomet kas klausinēja, perkalbėjimas nebēra pavojingas. Nēra jis ilgām. Klausinėjimas reiškia dvāsios budimā ir todēl saviškumo pasiilgimā. O kur tas kartā pasirodes ūra, jis nebēra taip lengvai pa-

šalinamas. Užauges žmogus nebepadāromas kūdikiu.

Dār gi tas, kurs kār išmāno, nei nebando savo dalīke kitū perkalbėti. Nepareina tai jām nei ū omenī. Savo išmānīme jis toks gīvas, kad visiškai aiškiai jautšia, jog reikia tai tikt apreikšti, ir žmogaus pareiga atlikta. Kitiems tuo geriausiai patarnauta. Išmānīmas tiesiog užsidega prie išmānīmo.

Vidūnas.

LIETUVIU SPRENDIMAI APIE LIETUVIUS.

Pastaru laiku teko mār skaitīti keliuose laikraščiuose ir šiaip rāstuose, kaip Lietuviai rāšo apie Lietuvius. Tiesiog nustebau. Prisiminiau, kār seniau tūli Vokietšiai vaikātos, keliaudami po Lietuvā ūra rāše, o kār ir mūsū laiko Vokietšiai atkartoja ir iš savo dār prideda. Aiškiai matīti, kaip jie nori parodīti, ant kokio žemo laipsnio bestovi mūsū Lietuviai.

Pirm metū kokio kunigo pati Tilžėj viešai pāsakojo, kaip jū parapijoj jiems atėjus, žmonēs, Lietuviai, visiškai aklume, girtuokliāvime ir prietaruose nugrimzde buvo, ir tik jiems besirūpinant ar 10 metuose viskas virte kitaip.

Dabar matau, pātis Lietuviai pradeda taipojau rāšiti. Kas tuomi pasiekama? Beabejonēs, kad Lietuviai vis daugiau pastoja peiktinai žmoniū akīse. O juokinga dār tai, kad pātis rāšitojai, Lietuvos būdami, taip rāšidami jautšiasi kaži-kokiais augštais ir dorais. Līg jie pātis tuo rāšiniu iskiltū iš kitū Lietuviū skaitšiaus. Tātšau jū sprendimas, kaip ilgai jis rāšte išliks, ir juos patšius dergs ir žemīs.

O tik nēra teisingas toks Lietuviū nutarimas. Gāli būti, kad ūra ir tokiū Lietuviū, kaip kokie tše aprāšomi.

Bet ģra tikrai ir kitokiū. O labai ģra dār klausimas, kokiū daugiau, kokiū maziau.

Toliau atsizvelgiant, paveikslui, ģ tai, kas Prūsū Lietuviams prikaišiojama, būk ģie esā ģirtuokliai ir valkiojasi po teismus dėl niekū, ģra tiesiog paikas apskelbimas. Nģra tai Lietuviū bet luomo, būtent māzo ūkininko būdas. Visame pasaulģj tai mātoma. Tik reikia studijuoti tautū būdus. Vokietšiū garso kaipo didžiū ģirtuokliū mes niekuomet pasaulģj nepasieksime.

Nepamirškime: luomo ģda toli dār nģra tautinģ ģda. Ir nesumaišikime ģū zemindami pātis save neteisingai.

Berods, ģra daug Lietuviū, kurie ģra mazi ūkininkai ir tūģū ģdas turi. Bet norint teisingai apie Lietuvius rašiti, reikģtū ģū skaitšiu sulģginti su kitū tautū to paties luomo skaitšiu, ir tad matģsime, kas ģšeis.

Taip reikģtū žiūrģti ir ģ kitus dalģkus, ģ apšvietimā, aplamai ģ dorā, tikģbā, ir tt. Vis ģšeis toks dalģkas, kad nģra šokiais ar tokiais Lietuviai kaipo Lietuviais bet kaipo ģpatingo luomo žmonģs. Tad būtū mokliškai spręsta ir aiškiai skirami tautiniai nuo luomo būdū ir ģdū. Kitaip ģšeina naivumas.

Pagelbģs geriau spręsti apie juos, kuomet bus ģieškomos tokiū apsireiškimū priežastis.

Nežiūrint ģ luomo ģdas, mātomos prie tūlū Lietuviū dār kitos. Tūlos luomo ģdos rodosi prie tūlū Lietuviū didesnģmis kaip prie kitū, pav., Vokietšiū. Bet nors māzumā tai apmāstant, pasirodo priežastis. Tik lankikimģs prie Lietuviū, kurie ģivena, kaip seniau ģvėndavo, smagiu Lietuvos pasijautimu. Kaip tuose namuose viskas švaru, valģba, kaip dienā praleidžiama tvirta tėvo ir motģnos nustatģta tvarka! Kaip kas žadģta ir ģstesģta! Ir tt. O tad lankģkimģs tše, kur Lietuviai ģģdziasi vadinties Lietuviais, kur tėvai dār šneka Lietuviū kalba, bet vaikai sāko esā Vokietšiais. Matģsime skirtumā. Apsileide ģie ģra, vangūs, melāgiai, ir tt.

Bet ar tai Lietuviū būdas? Negāli apie tai būti nei kalbos. Senai tai jau žinoma, kad tše žmonģū dora puola, kur tautos maišosi, o vienos tautos žmonģs nuo savo tautos šālinasi norģdami būti kitosios vaikais.

Kad Vokietšiai tad apie Lietuvius rāšo juos peikdami, sakģsime, tše apsireiškia, jeigu ne kas kita, tad Lietuviū nepakentimas. Bet kas pasirodo, kad pātis Lietuviai taip rāšo? Mān rodos, švelniai sākant, nepribrendimas apie tokius dalģkus rašiti. O paprastai ģpatingo dvāšios stovio žmonģs bando dārbus atlikti, kuriems ģie neturi ģģgū. Vds.

Piešinģlis.

Petro Rimšos darbelis.

SAULE GYDITOJA.

Senai tai buvo žinoma. Ir protingģ žmonģs tuo naudojosi. Bet kaip saulģ augina, taip ģi ir naikina. Todģl jos ģdantšią gāliā reikia su apmāstimu vartoti. Tūli, ģpatšiai bemokslo žmonģs, tai ir dārģ. Išdirbo visā eile visokiū ģdģmo būdū prisitaikindami ligai ir žmogaus kūno padģjimui. Vokioj vadino šģ pasistengimā "Naturheilkunde" (Gamtos ģdģmo žinia).

Nelabai su pasimģgimu ģ tai žiūrģjo ģdģtojai su augštesniu mokslu, doktorai. Bet laikai pastojo kitokiais. Ir šiais metais nuo 14.—20. Balandžio 7. tarptautiname kongrese tuberkulosai¹⁾ apveikti, kurs buvo Romoj, apie saulģ ģdģtojā buvo beveik stebuklai pāsakojami. Dr. Rollier ģš

¹⁾ Tuberkulosa ģra liga, kuri apsireiškia puvimu minkštimuose susitvenkiantšģū kūno sģvū, ģpatšiai plautšiuose; vadinama ģi ir džiova.

Leysin, Sveicoj, galėjo išroditi 10 metų prifirimā minime dalike.

Dr. Rollier neišpiauštūdavo nei tokiū sánariū, kurie pūliū jau iš dalies buvo sunaikinti. Žmones su tokiomis ligomis jis sekdamas tām tikrā tvarkā pasodindavo saulėj, taip kad toji skaudulius tiesiog apšviesdavo. Ir taip darėdamas 4—10 mėnesiū jis išgīdē tas ligas. Nuostabiasias dalikas dār tas buvo, kad sánariai pastojo visiškai lankstomais. — Vaikelis 4 metų, kurs ant kūno turėjo visokiū tuberkulosos skauduliū, kad tiktai tegalėjo savo lovelėje begulėti, kas mėnesī sveikesniu išrodē. Ir metus gīdomas jis netiktai galėjo sēdėti be jokio ramstšio, bet jis ir išveizėjo visai linksmas ir sveikas. O dār metus toliau jis nuogas bėgiojo ilgosomis tšuziuoklėmis ant sniego plėnos, ant kurios saulē spindėjo. Saulē ir oras, kurs tiesiog pasieko vaiko odā, buvo tuos stebuklus padāre.

Profesorius Dr. Bardenheuer rāšo apie Dr. Rollier pasisekimus laikraštije: Deutsche Zeitschrift für Chirurgie (1911. mt. 1—3), kad jie jī tiesiog ĩra nustebine. Viskas, kas pasiekama, išpiaustant kaulū dalis, prapuldā labai savo vertībe suliginant su tuo, kas išeina, gīdant saulės spinduliais. Nereikia operācijas tokiems sánariams, kurie užnikti tuberkulosos, kuomet galima ligonī siūsti ĩ gīdiklā, kuri augštai ant kalnū guli. Išpiauštīmas teesās žmogaus sánariū sudarkīmas. Nuostabiasias dalikas esās tas, kad beveik visai sugede sánariai taip išgīje, jog vėl tobūlai galėje judinties. Berods, lig trunkās toks gīdīmas ilgiau negu tasai, kurs pasiekamas operācia. Vienok taip tik rodosi. Operācia paimanti paprastai žmogui visām amžiui pilnāji sánariū vartojimā. — Reikētū aplamai džiova sergantšius sodinti ar guldīti ĩ saule, taip kad krūtīnē tiesiog būtū jos apšvietšiamā.

Tām norētume pridėti, kad sveikātai stiprinti, kaip jau seniau rāšēme, labai naudinga ĩra nuogu kūnu saulėj ir tīrame ore sēdėti arba gulėti. Tik gālvā reikia saugoti.

O kas taip serga, kad kraujas iš plautšiu plūsta, teturētū kelias minūtas o tik vien krūtine duot saulei apšviesti. Plautšiu liga sergantieji turētū ir šviesus, geriausiai bāltus drabužius dėvėti. Taip šviesa lengviau pasieka kūnā.

Priminsime dār, kad kūnā, saulėj ĩkaitinus, reikia nulaistīti drungnu arba ir vėsiu vandenimi prasidedant su kojomis nuo apatšios augštīn ir su rankomis; tad gāli krūtīnē ir nugara būtū nuplaujama. Naudokimēs šiuo saulētu laiku.

Vds.

APŠVALGA.

Perkūnijos pavojus, apie kurī tūli šī mėnesī daugiau negu šiaip māsto, nėra toks didis kaip tikima. Ant laukū zaibas dažnai ĩtrenkia ĩ skūnes. Tur būt todėl, kad skūnū (šaudū, šieno) šiluma ant stogo lītū pavertšia garu, kurs zaibui ĩra geras pritraukimas. Kaip žinoma, zaibas šoka greitšiau ĩ vandens gārā. Todėl reikētū saugoties skūnēse pasilikti arba ĩ skūne bėgti, perkūnijai užėjus. — Nereikētū ir pasistoti po pavienēs trobos stogu. Veikiau ĩeiti ĩ vidū. — Girioj visai nepavojinga būtū perkūnijos laiku. Medžiai zaibā labai gerai nutraukia ĩ zeme. Tik nereikia pasistoti po medžiu. Kad jau norima nuo lītaus saugoties, gera ĩra līsti po krūmū, jeigu ne per toli ĩra augštū medžiū. Geriausia vis pasilikti atstu nuo tokiū. — Ant šosijos, šale kurios bēga telegrafo vielos, geriausia ĩra vidurij tarp šulū ne visai tiesiog po vielos pasistoti. Galima ir išplēsti tad

savo prolietī. — Bet ant lauko jis pavojū tiesiog užtraukia. Tše geriausia atsigulti ant žemēs. Laukininkas turētū nuo geležiniū savo padargū kiek tikt galėdamas šalinties. — Miestuose pavojaus beveik visai nėra. Daugībē telegrafū vielos pritraukia zaibus ir nulūdžia juos ĩ zeme. — Paprastuose gyvenimo trobose zaibas trenkia ĩ kāmīnā ir, žemīn parėjes lig krosnio, šoka nuo tše ant geležiniū arba šiaip metaliniū kambario daigtū, jeib zeme kuo-veikiau pasiektū. Todėl reikia saugoties arti krosnio būtū.

Vargingiems mokšleiviams šelpti pernai padavēme sumānimā ĩsteigti kāse, ir ĩmokėjome ĩ bankā 50 Mk., prie kuriū pridėjo, kaip savo laiku minėjome, vienas 2,50 Mk. Šiaip nei vienas to dalīko dėlei neatsiliepē. O rodos būtū naudinga. Kuomet daugiau prisidētū prie jo ir aukotū piningū, tikra tvarka tame padarītume.

Vasarinė Lietuvių Sventė Prūsiose buvo 28. liepos 9. mt. Tilžėje. Susirinko, kaip paprasta, labai daug žmonių iš visų Prūsų Lietuvos kraštų. Taip tos Sventės ir pastojas, kas jomis pasiekti norėta, žimus ir skaitlingas Prūsų Lietuvių susirinkimas, kurs visus traukia krūvon. Buvo dainuojamos daržė 8 dainos ir vaidinamas veikalelis Vargšas ir Besotis. Sėlėje vaidinome komedią: Jonuks mergū bijās ir daināvome dār 4 dainas. Giedotojų Draugijos mergaitės buvo pasipuošusios lietuviškai.

Lietuvaitės taisos lietuviškus drabužius. Tai dabar girdėti iš tūlū Prūsų Lietuvos kraštū. Kaip jau kartā Jaunime (1911. mt. Kovo nrįj) rāsėme, reikētū tuos drabužius siūti ne pagal tai, kaip seniau žmonės dėvėdavo, bet geresniu skoniu ir daugiau atbojant sveikatos reikalavimus. Pabandisime viename "Jaunimo" numerije paduoti grožės ir sveikatos reikalavimams atitinkamus drobinių vaizdus. Pagal juos galētū tad Lietuvaitės taisities lietuviškus drobinius.

"Vainiko" Sventė buvo 4. Rugpiūtšio 9. mt. Katītšiuose. Ir tše susirinko gana daug to

krāsto Lietuviū. Gražiai praleido jie ten draugiškai pasilinksmindami giraitėj valandas. Vākarā nuo 8 vaidino sėlēj dramātiškā veikalā: Tėviškė ir po to: Jurgis laimėjo. Pagaliaus buvo dār visokiū deklamaciū. "Vainiko" draugai viskār vieni parengė. O su labai geru pasisekimu. Džaugsmas matiti, kaip Lietuviai darbuojasi.

Draugijū sāntarai Prūsiose įvīkinti, buvom "Jaunime" Birželio m. 9. mt. padāve sumānīmā. Jo neminėdamas "Birutės" laikraštis padavė Liepos mėn. jau komisios vardu tokijau sumānīmā kviesdamas kitas draugijas susiėjime dalivauti. Dėl sāntaros neatsisākė jos. Ir taip įvīko 11. Rugpiūtšio pirmas įsteigti draugijū sāntarai suvažiāvimas. Santara nori būti representācia susirinkusiūjų draugijū ir silpnūjų parama. Kiekviena draugija turės Sāntaroj savo įgaliotinī. Platšiai viskār aptārus, buvo išrinkta komisija sāntarai įstatus išdirbti. Susirinkimas pastojas labai gražia būsimos draugijū sāntaros pradžia. Didžiai pasidžaugė susirinkusieji susilauke iš Amerikos tiek širdingū pasveikinimū.

Vds.

PASIKALBEJIMAI.

Nors turime labai daug dabar klausimū, ī kuriuos dār atsiliepti ketame, tatšau rāginame "Jaunimo" skaititojus ir toliau klausinėti ir savo nuomonės išreikšti. Ketame atėitij daugiau vietas paskirti pasikalbėjimams ir išlengvo atsakiti visiems.

Anti-Ragutis: Kas tai ĩra prastai tuo skaitomas žmogaus žmogaus gyvenimas? — Pa-

amžius nuo kūno uždūmimo lig

kūno mirties su visais to laiko patėrimais ir apsiėreškimais.

Ar malda ir pasninkai reikalingi ar ne, ĩpatšiai išpažintis? — ĩra tie dalėkai bagniczios reikalaujami, ir jie turi tikrā tikslā. Kuomet tas tikslas būtinas, tuomet reikalingi ir priemonės tikslui pasiekti Bet žiūrint ir ĩ gyvenimā ir jo uždavinī pasirodo minimi dalėkai labai svarbiais. Malda bus krėpimas visos žmogaus esībės dvāsios gyvenimo pusėn, Dievopi. Tik neturētū pastoti malda duoneliāvimu arba kokiū prašinėjimu, lėg Dievas būtū koks tarnukas, kurs turi pašokti kokiām žmogeliui ko panorėjus. — Pasninkai ĩra naudingi kūno pageidāvimams suvalditi. Tik nereikētū už tai ko iš Dievo laukti. Užmokesnis už pasninkus ĩra valios pastiprėjimas, kurs visuomet randasi, kad žmogus ko užsigina. Bettikriejie pasninkai nusiduoda sieloj, kuomet ji visiškai kreipiasi nuo gyvenimo patėrimū ir alksta vien Dievo. Išpažintis ĩra pasistengimas savo sieloj tobūlai teisingu pastoti. Bet apie tuos dalėkus reikētū kunigū, theologū paklausti. Gāl jie žinos geriau atsakiti.

Ar Kristus ištikrūjų neturėjo tėvo? — Kuomet Kristu išmānomas 2. pasaulio principas, kaip tai senovės Graikū filosofai dārė, kalbėdami apie trejėbā arba apie 3 Dievo apsiėreškimus, kuriems jie vartojo žodi logoi, arba ir kaip Aigypto ir

Indū filosofai, tuomet reikės sakiti Kristū esant be tėvo. Jis būdamas patsai Dievas ĩra tarsi sau tėvu. Tik reikētū, tai geriau išmaniti norint, pažinti senovės filosofias apie tār dalėkā. — Kuomet Kristu vadinamas žmogaus pavidalas, tuomet reikia sakiti, jis turėjo tėvo. Bet Kristu skaititi kūnu, uždūmisiu ir mirusiu, ir jī padariti Dievo sūnumi, žemina Kristaus pasekėjus. ĩra toks mānimas liekana iš tū laikū, kaip tamsūs žmonės nesuprasdami išmintingūjų mokslū, buvo ĩsidingāve, kad Dievai susigėvenā su moteromis, kuomet jiems tai rodosi reikalū, arba ir kitadais.

Kokiame amžiūje reikētū vesti? — Sāko moteriškai ne pirm 25, vėriškām ne pirm 30 metų.

A. Ys. Ar galima patarti skaititi Vidūno knėgas, ĩpatšiai šiedvi: Gimdimo slėpiniai ir Mirtis ir kas toliau, tiems, kurie dār mažai teskaite ĩra ir nepaprāte giliau galvoti? — Knėgā kokiā skaititi tereikētū tār partiti, kurs patsai jėško skaidrumo ir nerimsta savo padėjime. Tokiems bus mano knėgos naudingos. Bet kurs tuo visai patenkintas, kār jis žino, tār nereikētū siūliti mano knėgū. Jos nerašitos kār priversti, bet jėškantšiam būti pagalba nueiti skaidruman ir išmāniman.

Ažl. Dėl ko vieni jaunas būdami pasirodo labai ga-

biais o paskui neauga savo veikimu, bet dārgi menkēja, o kiti būdami visiškai menkais, paskui išauga ir pasitobulina? — Priežastis tse labai įvairios. Ir tegalima spėti, kokios bus viriausios. Sānlīgos, aplinkībės, padėjimai daug padāro, kad taip nusiduoda. Bet, rodos, svarbu kreipti žvilgtį į patį žmogų ir jo pasirūpinimą savo auklėjimu. Kas nuolatai stengiasi įgti augštesnį išmānīmā, išmokti šį ar tāt padarīti, doresniu pastoti, ir tt., tas nors ir po ilgo vargo pasieks to, ko jis norėjes. Ir su jo pasistengimu jo gabumai augs. Kad jis tad kitā kartā užgims ant šios žemės, jis bus daug gabesniu jau iš mažens kaip šįkart. Bet pasitenkindamas tuomet savo gabumais, jis pasiliks bestovis ant vietos. Paties nuolatinis pasistengimas yra pamatinė sānlīga viso žmogaus kilimo. Nieks niekām neduodama dīkai. Bet kuomet vienas nuosirdziai stengiasi pakilti, aplinkībės ir sāntikiai gerinas nuo vieno amžiaus lig kito, taip, kad toks žmogus užgimdamas randa aplinkības, kurios jo pasistengimā šelpia arba jo apsileidimā didina. Iš to tad išeina pagaliaus žmogaus pajautimas, jog jis savo stovį pats užpelnes yra.

Klaipėdos Saulis. Ar Lietuviai galėjo būti doresni negu dabar, kol dar nebuvo krikščionis? Kān mānė pasiekti tie, kurie juos

krikščionimis vertė? — Tikiba yra artšiausiai sujungta su žmogaus pasijautimu. Todėl negalima žmogų priversti kokiā tikiba priimti, bet jį taip augštai išauginti, kad naujoji tikiba atitekti galėtū jo pasijautimui. Tuo krizeiviai nesirūpino. Visas jų pasielgimas buvo griežtas patšiū tikības papeikimas. Jie užpuolė kardu rāmiuosius šiū krāštū gventojus, o Kristus vien mokino mīlėti net ir piktuosius priešus. Bet krizeiviams niekas ir nerūpėjo, kaip tiktai Lietuvos pavergimas ir jų žemės pasiplėšimas. Kad mes, Lietuviai, dabar savo dora negālime pasididziuoti, visur zinoma. Sākoma, kad niekur Prūsuoose neesā tiek neteisingū priesiegū, tiek girtuokliavimo ir tt., kaip prie mūsų. Tūli dar ir sāko Lietuvius esant vangiais, netvarkiais žmonėmis, ir tt. Bet tikrai imant neturi tai nieko bendro nei su mūsų būdu, nei su krikščioniū tikiba, bet su tuo, kad Lietuviai šison iš dalies ištautėja. Kur tai nusiduoda, visuomet žmoniū dora ir geri pāprotšiai nīksta. Toks nīkimas senovėje negalėjo nusiduoti. Žmonės turėjo būti sveikesniū pajautimū. Jū protas negalėjo būti kaip šiandien visokiais melais sugadintas. Jū tikiba buvo labai aiškus parodīmas, iš kur žmogus paeina ir kaip jo gyvenimas paremtas. Kas paprastai apie senovės Lietuvos tikibā ir dorā sākoma, yra tik pāsakos prilīgstantšios blogo

pirkliaus kalboms, kuriomis jisai kitū prekes peikia, jeib žmonės jojo prekes kuo-augštiau statūtū. Joks žmogus neturi tiesos susilīgindamas su senovės žmonėmis pasigirti. Tik netikes žmogus līginas į dar daugiau netikusius. Žmogus, kurs nors kiek doros pajautimo turi, žiūri į tuos, kurie geresni yra už jį, ir bando juos pasekti.

P. Band. Ar galima vesti patšios vīresnės už save? Sāko žmona turinti būti vis jaunesnė už vīrā. Ar taip? O jaigu, kodėl-gi? — Atsākimas gāli būti visoks, destis kaip kām kas veda. Paprastai žmonės veda išigeide į viens antrā išpasimātimo. Vienas patinka antrām. Tarp vīriškūjų ir motriškūjų yra paprastai toks padėjimas, kad motera pasilieka prie to, į kām išigeidusi. Vīriškasis priešingai turi vis iš naujo būti pritraukiamas. Senesnė motera ilgesniām laikui tai negalės padarīti. Ir vīras kreipsis nuo jos. Dar ir tai reikia paboti, kad mergaitės greitšiau pastoja užaugę žmonės. Ir todėl didis metų skirtumas lengvai gāli padarīti, kad nebus tarp vedusiūjų sāntaikaus gyvenimo supratimo. Kits dalīkas yra tas, kad du žmogus susieis ne iš išigeidimo, bet iš vidaus gentiškumo arba pasipildimo pajautimo, numānimo to, kad vienas būtū kitām ramstšiu gyvenime. Tuomet metų skirtumas nedaug tesvers. O kadangi tokie žmonės nepa-

siduos gašlumui, tad motera ir neprapuldīs taip veikiai savo malonios išvaizdos. Todėl, kaip kas kām rūpi, bus mergaitės amžius svarbus ar nesvarbus. Mān rodos svarbus viriausiai yra širdies skaistumas ir sielos sveikata.

M. Valt. Grev. 1. Kas tai yra Atma-Buddhi-Manas? — Ira tai Sanskrito žodžiai, kurie paženklinā augštšiausias, tai esti priežastines mūsų pasaulio galias, geriau sākant: principus. Atitinkamieji mums paprasti žodžiai tām yra: Dievas Tėvas, Sūnus ir šv. Dvasia. Bet tie mūsų žodžiai yra veik visai žemiškai suprantami. Todėl mano rāstuose imti tie Sanskrito žodžiai.

2. Kas tai priežastinė o kas fīziška valstībė? — Fīziškoji yra regimas pasaulis. Toji yra, kaip dabar garsiausieji gamtos mokslininkai išrodinėja, tik pasirodīmas. Tat, kas šitā pasirodīmā įvīkina, randasi anapus viso to, kas mūsų akims, ausims ir tt. prieinama. O pamatinis gyvenimo skīrius mano vadintas priežastine valstībe. Sekiau mokslā senovės Indū rāštū, kurie vadinami Vėdomis ir kt.

3. Kokiu būdu sudegino iš dangaus miestu Sodoma ir Gomorra? — Neesu mātės, kaip tuodu miestu sudegė. Todėl sunku kām tikra pasakīti. Bet zinome, jog nekarta krinta ugnis, būtent žaibas, iš dangaus ir sudegina žmoniū stātimus.

O nekartā ir iš patšios zemēs lauziasiuugningossrovēs ir vertšia viskan pelenais. Kalbama apie ugnī spiaujantšius kálnus. Taip gāli būt, jog ir minimu miestu prazuvo. Bet, rodos, ta Biblijos apšsaka visai kân kita reiškia, ne tikt kokiū miestū sudegimā.

4. Kân reiškia vaizdelis viršui ant 1. puslapio rāšto: Visatos Sāranga? — Labai daug. Trumpai pasākius: Iš šviesos, kuri vidurij tarsi gelmėje mātoma, visa visuma (visata) pareina. Tveriantšios jēgos ģra rodomos zaltšiu pavidalais, kurie tesiasi ģ šalis. Tvērīmo būdas ģra kaip koks rāto apsisukimas. Nuolatai kartojasi tie pātis dalikai, tašsau eina ģvenimas tolin. Tamsusis zenklas, panašus ģ krīziū, rodo tai, kad dvasia perskverbdama matēriā ir taip krīzū statīdama, vīkina ģvenimo apsireiškimus. Ir tt.

5. Kiek žmogui reikia miego? Ar užtenka 6 valandū paroj? (Para = Rusū sutki = 24 vālandos). — Kaip kokiām žmogui ir kaip kân kas dirba. Kurs daug smagenimis dirba, privālo daugiau, būtent 8—10 valandū. Kurs vien kūnu, ran-

komis dirba be didžio mánimo, gāli pasitenkinti ir 6 valandomis. Kas silpno kūno, kraujo ir dirgsniū, turi ilgiau miegoti. Sveikas, drūtas gāli ģventi ir māza miegodamas.

6. Kām Vīdūno rāštai tike, ar Dievui ar mokslui? — Vīdūno rāštai žmogui naudingī, jeib geriau išmoktū pasauli ir ģvenimā suprasti. Ira tše apreikšti išmintingiausiužū žmoniū žinojimai, kaip juos Vīdūnas suprāto. Rodos kiekvienas apie juos māstīdamas, galēs ģvenimā geriau suprasti ir ģgis išlengvo augštesnī išmānīmā taip, kad pagaliaus numanīs, jog žmonēs ir visas pasaulis ģvena ir kvēpuoja Dieve.

7. Koks Dievas ģra, ar toks, kaip kunigai sāko, ar kitoks? — Kân kas apie Dievā sāko, visuomet tēra tojo žmogaus nuomonē apie Dievā. Ir negalima sakīti: toks ģra Dievas, bet toks ģra to žmogaus supratimas apie Dievā. Apie Dievā tegālime kân žinoti, kuomet dieviškais pastojame. Siek-tiek dieviškais esame, kuomet mes skaistšios širdies. Todēl rašīta: Išgānomi ģra tie, kurie ģra skaistšios širdies, nēsa jie reģes Dievā. Vds.

Iš leidėjū-rašītojū pusēs.

"Jaunimas" tegāli apsimokēti, kad jis turi 1000 skaitītojū. Lig to skaitšias reikia dār keliū šimtū. Todēl rūpinkimēs "Jaunimo" praplātinimu. Siaip jis varģiai galēs eiti naujais metais. — "Jaunimas" siuntšiamas ģ namus uģ 2 M. per metus, ģ Didžiājā Lietuvā uģ 1,25 Rubli, ģ Amērikā uģ 75 Centus, pavienis numeris uģ 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. — „Jaunimo“ tām nesiuntšiamame, kurio adreso neišskaitome. Martin Aszmutat, Tilģej, **Garnisonstr. 19.**